

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

Քրեական իրավունքի ամբիոն

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ 1904/M14 «Պրոբացիոն ծառայության դերը հանցագործությունների կանխարգելման գործում» դասընթացի

Որակավորման

աստիճան՝ մագիստրոսի կրթական ծրագիր
(«Կրիմինալոգիա» մագիստրոսական ծրագիր)

Կազմեց՝

իրավ. գիտ. թեկնածու,
դոցենտ Տ. Վ. Սիմոնյանը

ԵՊՀ հրատարակչություն

ԵՐԵՎԱՆ 2013

ԾՐԱԳՐԻ ՆԵՐԱԾՈՒԹՈՒՆ

1904/M14 «Պրոբացիոն ծառայության դերը հանցագործությունների կանխարգելման գործում» (3 կրեդիտ)

Շաբաթական 2 ժամ (լսարանային ժամ՝ 32, ինքնուրույն աշխատանք՝ 58)

2-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատմամբ դասընթաց

Նպատակը.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել արտասահմանյան մի շարք երկրների՝ ԱՄՆ-ի, Արևմտյան և Արևելյան Եվրոպայի երկրներում պրոբացիոն ծառայության գործունեությանը, համեմատական վերլուծության միջոցով անդրադառնալ տարբեր երկրներում քրեաիրավական առանձին ինստիտուտների և պրոբացիոն ծառայության առավել մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող հիմնախնդիրներին, պատժի համակարգերի կառուցման, պատժի կիրառման, առանձին հանցագործությունների համար քրեական պատասխանատվության սահմանման առանձնահատկություններին և հանցագործությունների կանխարգելման գործում պրոբացիոն ծառայության դերին:

Կրթական վերջնարդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը

Կունենա

գիտելիք և իմացություն

- արտասահմանյան մի շարք երկրների քրեաիրավական համակարգերի և պրոբացիոն ծառայության գործունեության հիմնական սկզբունքներից,
- ԱՄՆ-ի, Արևմտյան և Արևելյան Եվրոպայի մի շարք երկրներում պրոբացիոն ծառայության ձևավորման պատմությունից և արդի վիճակից,

Ունակ կլինի

(բուն մասնագիտական կարողություններ)

- վեր հանել այն առավելությունները և թերությունները, որոնք տեղ են գտել արտասահմանյան երկրներում պրոբացիոն ինստիտուտների գործունեության ընթացքում:

- առաջարկություններ ներկայացնել այս ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման և մեր իրավական համակարգի կատարելագործմանը միտված:

- բացահայտելու այն հիմնական չափանիշները և սկզբունքները, որոնց հիման վրա հնարավոր կլինի պրոբացիոն ծառայության աշխատանքների կազմակերպումը ՀՀ-ում:

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները.

Նախատեսված է 2 ընթացիկ քննություն, որոնցից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 4 միավոր, ինչպես նաև եզրափակիչ քննություն, որը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր:

Ստուգման ձևերն են՝

1-ին քննություն. Բանավոր հարցում: Ստուգման ընթացքում յուրաքանչյուր ուսանողի տրվում է տեսական հարց՝ յուրաքանչյուրը 2 միավոր արժեքով: Միավորների քայլը 1 է:

2-րդ քննություն. Գրավոր ստուգում: Գրավոր ստուգումն անց է կացվում ուսանողների ներկայացրած ռեֆերատների հիման վրա և գնահատվում է առավելագույնը 4 միավոր: Միավորների քայլը 1 է:

Եզրափակիչ քննություն. Բանավոր հարցում: Ստուգման ընթացքում յուրաքանչյուր ուսանողի տրվում է հարցատոմս, որը պարունակում է 3 տեսական հարց՝ որոնցից մեկը գնահատվում է 4 միավոր, մյուսները՝ 3: Միավորների քայլը 1 է:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մաս 1.

(6 ժամ դասախոսություն)

Թեմա 1.

Պրոբացիայի հասկացությունը:

(6 ժամ դասախոսություն)

1. Պրոբացիայի ձևավորման պատմությունը և արդի հիմնախնդիրները:
2. Պրոբացիայի հասկացությունը արտասահմանյան երկրների ժամանակակից քրեական իրավունքում:
3. Քրեաիրավական համակարգերի դասակարգումը:
Հարցեր 1-2 – Անցկացվում է ներածական դասախոսություն:
Հարց 3 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը, այնուհետև հաջորդ դասախոսությունների ընթացքում քննարկում խնդրահարույց հարցերը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

ՀՀ-ում պրոբացիայի ստեղծման խնդիրներն ու առանձնահատկությունները:

Եր. 2012:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Материалы ООН / Права человека: Сб. документов. М.: МГУ, 1990.
2. Уголовное право буржуазных стран: Общая часть: Сб. законодательных актов / Под ред. А. Н. Игнатова, И. Д. Козочкина. М.: Изд-во УДН, 1990. -312с.
3. Актуальные проблемы борьбы с рецидивной преступностью: Сб. статей / Под ред. Э. Я. Стумбина, Г. Г. Менберг, Д. А. Сепо. Рига: Зинатне, 1989. - 175 с.
4. Ананьев Б. Г. Избранные психологические труды: В 2 т. -М.: Педагогика, 1980.-Т. 1.- 232 с.
5. Гета М. Р. Пробация: исторический опыт и перспективы применения // Юрид. газета. 1996. - 18 мая.
6. Recommendation CM/Rec (2010)1 of the Committee of Ministers to member states on the Council of Europe Probation Rules.

Թեմա 2.

1. Պրոբացիայի և պատժից ազատելու ինստիտուտները Անգլիայում և ԱՄՆ-ում:
2. Պրոբացիան Ֆրանսիայում:
3. Պատժից ազատելու և պրոբացիան ինստիտուտները ԳՖՀ-ում և Արևմտյան Եվրոպայի այլ պետություններում:

Թեմա 3.

1. Պրոբացիայի ինստիտուտը Արևելյան Եվրոպայի երկրներում:
2. Քրեական պատասխանատվությունից ու պատժից ազատելու ինստիտուտների և պրոբացիոն ծառայության առանձնահատկությունները, դրանց փոխհարաբերակցությունը:

Թեմա 4.

1. ՀՀ քրեական օրենսգրքով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից և պատժից ազատելու ինստիտուտները, դրանց կատարելագործմանը միտված միջոցառումները:
2. ՀՀ-ում պրոբացիոն ծառայության ներդրման հիմնախնդիրները:

«Պրոբացիոն ծառայության դերը հանցագործությունների կանխարգելման գործում»

Առաջին ընթացիկ քննություն

1. Պրոբացիայի ձևավորման պատմությունը
2. Պրոբացիայի և պատժից ազատելու արդի հիմնախնդիրները:
3. Պրոբացիայի հասկացությունը արտասահմանյան երկրների ժամանակակից քրեական իրավունքում:
4. Քրեաիրավական համակարգերի դասակարգումը:
5. Պրոբացիայի և պատժից ազատելու ինստիտուտները Անգլիայում
6. Պրոբացիայի և պատժից ազատելու ինստիտուտները ԱՄՆ-ում:
7. Պրոբացիան Ֆրանսիայում:

8. Պատժից ազատելու և պրոբացիան ինստիտուտները ԳՖՀ-ում
9. Պրոբացիայի և պատժից ազատելու ինստիտուտները Արևմտյան Եվրոպայի այլ պետություններում:
10. Պրոբացիայի ինստիտուտը Արևելյան Եվրոպայի երկրներում:
11. Քրեական պատասխանատվությունից ու պատժից ազատելու ինստիտուտների և պրոբացիոն ծառայության առանձնահատկությունները, դրանց փոխհարաբերակցությունը:
12. ՀՀ քրեական օրենսգրքով նախատեսված քրեական պատասխանատվությունից և պատժից ազատելու ինստիտուտները, դրանց կատարելագործմանը միտված միջոցառումները:
13. ՀՀ-ում պրոբացիոն ծառայության ներդրման հիմնախնդիրները:

Երկրորդ ընթացիկ քննություն

Երկրորդ ընթացիկ քննության ռեֆերատների թեմաներն ընդգրկում են տարբեր իրավական համակարգ ունեցող պետություններում պրոբացիոն ծառայության ներդրման և գործունեության հիմնախնդիրների և արդի միտումների ուսումնասիրությունը: Ուսանողը կարող է ընտրել ինչպես կոնկրետ երկրում այս ինստիտուտի ձևավորման առանձնահատկությունների ուսումնասիրությունը, այնպես էլ համեմատական վերլուծության ենթարկել տարբեր պետություններում առկա համակարգերը:

Եզրափակիչ քննություն

Եզրափակիչ քննությունն ընդգրկում է առաջին և երկրորդ ընթացիկ քննություններում արձարժված թեմաների քննադատական վերլուծությունը և օրենսդրությունը կատարելագործելուն միտված առաջարկությունների մշակումը:

Առաջարկվող գրականության ցանկ

1. Материалы ООН / Права человека: Сб. документов. М.: МГУ, 1990.
2. Уголовное право буржуазных стран: Общая часть: Сб. законодательных актов / Под ред. А. Н. Игнатова, И. Д. Козочкина. М.: Изд-во УДН, 1990. -312с.
3. Актуальные проблемы борьбы с рецидивной преступностью: Сб. статей / Под ред. Э. Я. Стумбина, Г. Г. Менберг, Д. А. Сепо. Рига: Зинатне, 1989. - 175 с.
4. Ананьев Б. Г. Избранные психологические труды: В 2 т. -М.: Педагогика, 1980.-Т. 1.- 232 с.

5. Анденес И. Наказание и предупреждение преступлений. М.: Прогресс, 1979. - 264 с.
6. Антонян Ю. М. Преступление и покаяние // Общественные науки и современность. 1991. - № 6. - С. 43-52.
7. Антонян Ю. М. Преступность среди женщин. -М.: Российское право, 1992.-253 с.
8. Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях. М.: Бимпа, 1995. - 304 с.
9. Блувштейн Ю. Д. и др. Профилактика преступлений: Учеб. пособие / Ю. Д. Блувштейн, М. И. Зырин, В. В. Романов. -Минск: Университетское, 1986. -287 с.
10. Боботов С. В., Жигачев И. Ю. Введение в правовую систему США. -М.: Норма, 1997.-333 с.
11. Бобылева И., Тимошенко С. Пробация // Преступление и наказание. -1992.-№10.-С. 58-59.
12. Борисов А. Филантроп: О роли английского юриста Д. Говарда в улучшении организации системы тюремного заключения, XVIII в. // Преступление и наказание. 1993. - № 6. - С. 44-47.
13. Бухгольц Э. Уголовное право в объединенной Германии // Вестн. МГУ. Сер. Право. 1993. - № 1. - С. 50-55.
14. 38. Гета М.Р. Пробация как форма социально-правового контроля // Научные труды «Эдилет». -1999. -№ 2. -С. 10-13.
15. Егоров С. Отец условного осуждения (об А. А. Пиотковском) // Законность. 1998. - № 3. - С. 54-57.
16. Жумагулов Т.К. Наказания, не связанные с лишением свободы: Дис.на соискание уч. степени канд. юрид. наук. -Алматы, 1997. -150 с.
17. Инако Цунэо Современное право Японии. М.: Прогресс, 1981.269 с.
18. Иногамов Ш. Х. Наказание отбыто. Как жить дальше? М.: Юрид. лит., 1990.- 176 с.
19. Иншаков С. М. Зарубежная криминология. -М.: Норма, 1997. 376 с.
20. Карпец И. И. Наказание. Социальные, правовые и криминологические проблемы. М.: Юрид. лит., 1973. - 287 с.
21. Кларк Р. Преступность в США. М., 1975. - 422 с.

22. Ключанова Т. М. Уголовное право зарубежных стран: Германия, Франция, Финляндия. СПб., 1996. - 28 с.
23. Кристи Н. Пределы наказания. М.: Прогресс, 1985. - 176 с.
24. Лешо И. Я. Новые виды наказаний в уголовном праве США // Вестн. МГУ. Сер. Право. 1991. - № 1. - С. 58-67.
25. Лунеев В. В. Тенденции преступности: мировые, региональные, российские // Государство и право. 1993. - № 5. - С. 3-19.
26. Петер Й. П. Тан Система уголовного правосудия в Нидерландах в свете новой уголовной политики // Вестн. МГУ. Сер. Право. -1997. -№ 2. -С. 84-88.
27. Полянский Н. Н. Уголовное право и уголовный суд Англии. М.,1969.
28. Преступление и наказание в Англии, США, Франции, ФРГ, Японии / Отв. ред. Кузнецова Н. Ф. М.: Юрид. лит., 1991. 287 с.